

**VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ
NEMOCNICE V PRAZE**

**1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

ANTIKOAGULAČNÍ LÉČBA U NEMOCNÝCH S FIBRILACÍ SÍNÍ V CHRONICKÉM DIALYZAČNÍM LÉČENÍ (SPOLEČNÝ DOKUMENT ODBORNÝCH SPOLEČNOSTÍ)

Štěpán Havránek

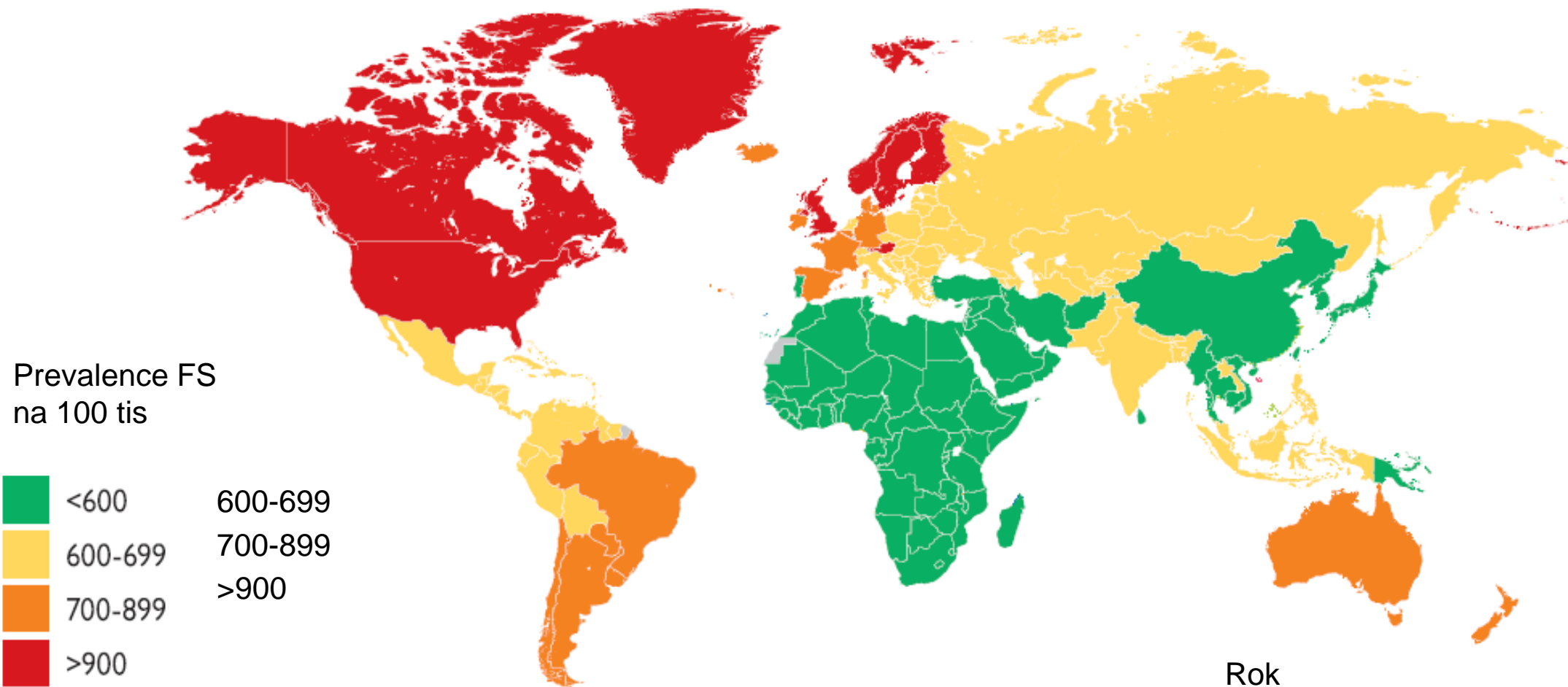
**II. interní klinika – klinika kardiologie a angiologie
1. LF UK a VFN v Praze**

Fibrilace síní je nejčastější supraventrikulární tachykardie

Celosvětová prevalence FS

(44 milionů obyvatel v roce 2016)

Význam fibrilace síní

Mortalita	HR 1,5 – 3,5	Srdeční selhání Komorbidity CMP / SE
CMP	20 – 30% ischem. CMP spojení s FS	Kardioembolizace Ateroskleróza
Dysfunkce LK / srdeční selhání	20 – 30% pacientů s FS	Rychlá komorová odpověď Nepravidelná kontrakce komor Komorbidity

Demence / kognitivní deficit	HR 1,6 / 1,4	Léze v bílé hmotě Hypoperfúze Microembolizace
Deprese	16 – 20%	Symptomy + ↓ QoL NÚ léků
Snížená kvalita života	>60%	Symptomy Komorbidity Medikace
Hospitalizace	10 – 40 % ročně	Léčba FS Léčba komplikací

Fibrilace síní je nejvýznamnější rizikový faktor CMP

Riziko⁴
(vs. osoby bez onemocnění)

Fibrilace síní

4,8

Srdeční selhání

4,3

Hypertenze

3,4

ICHS

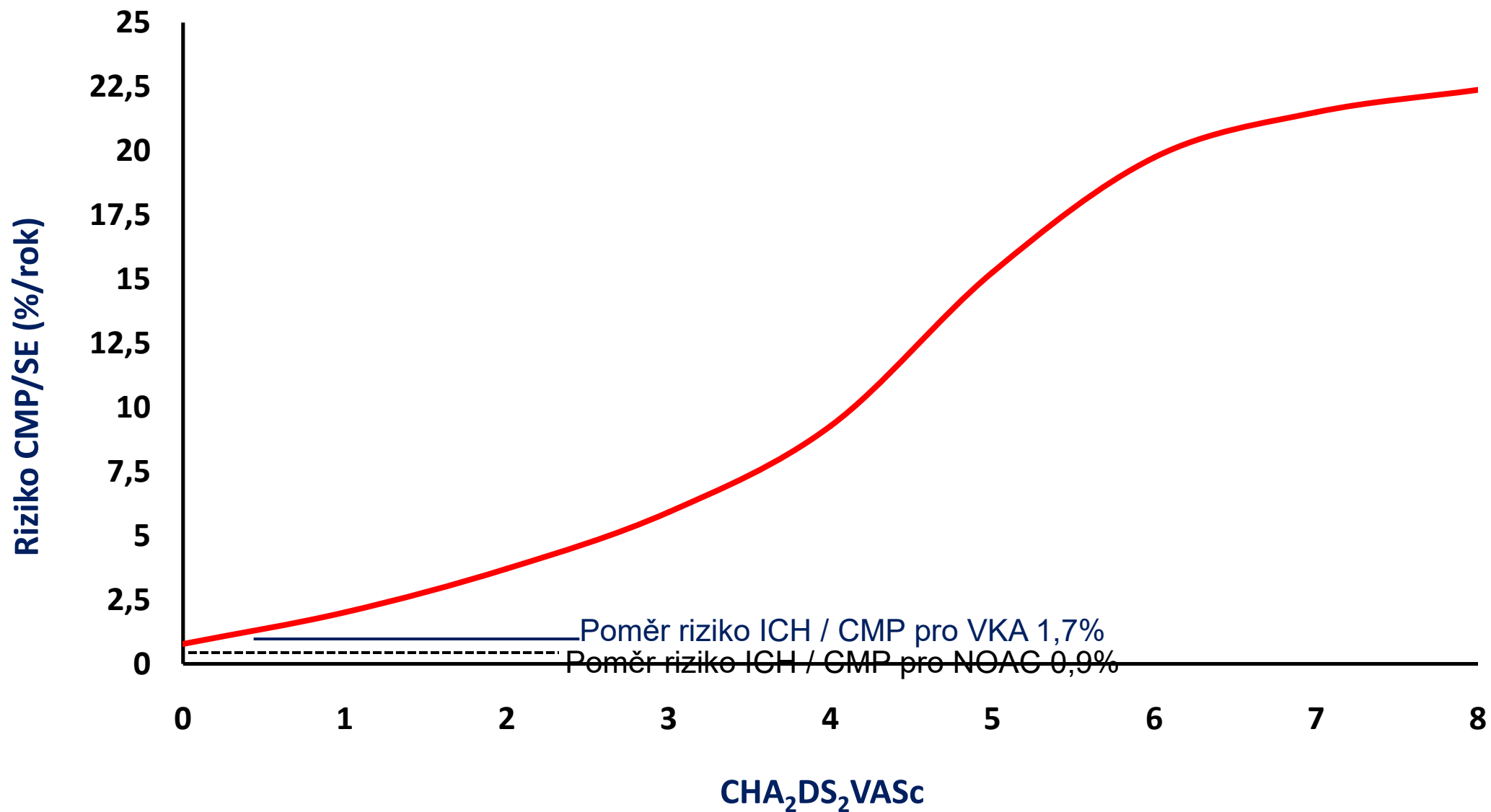
2,4

- **Fibrilace síní způsobuje min. 15 - 20 % iktů¹⁻³**

1. Go AS et al. JAMA. 2001;285(18):2370-2375; 2. Wolf PA et al. Stroke. 1991;22(8):983-988;
2. 3. Singer et al. Chest. 2008;133(6):5465-5925; 4. Hart et al. Neurology. 1998;51(3): 674-681.

Riziko kardioembolizace u FS závisí na komorbiditách

Data o pacientech v PDL v ČR

Počet pacientů /1 mil.obyv. (PMP) k 31.12. v HD a PD v ČR (r. 2014-2023)

Rok	HD	PD
2014	567	41
2015	588	44
2016	596	41
2017	601	37
2018	623	34
2019	560	30
2020	515	28
2021	566	27
2022	582	26
2023	560	23

Změny v souboru pacientů HD

(v průběhu roku 2023 hemodialyzováno celkem 7999 pac.)

2023: přeživající k 31.12.: 6102 zemřelí: 1307 transplantováni: 340

Výskyt fibrilace síní u pacientů v PDL

66 pacientů s ILR

Průměrný věk 56let, 70% muži

90% bez anamnézy FS

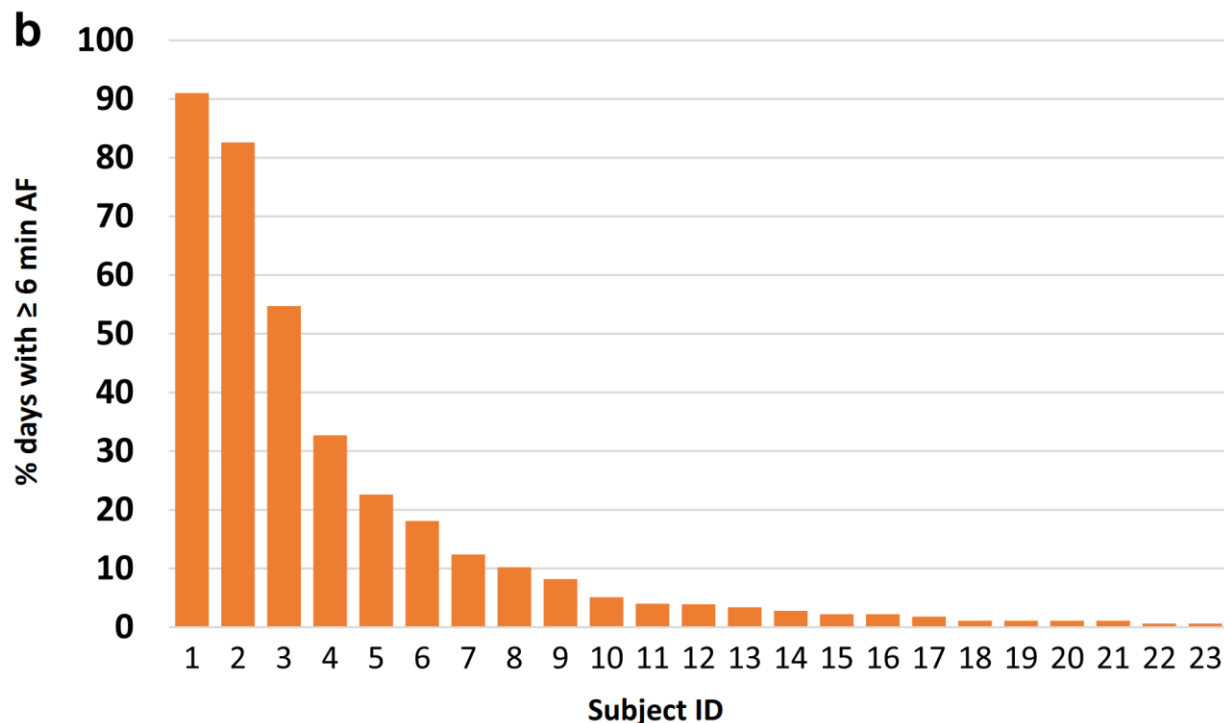
FS ≥ 6 minut

- 18/59 (31%) bez anamnézy FS

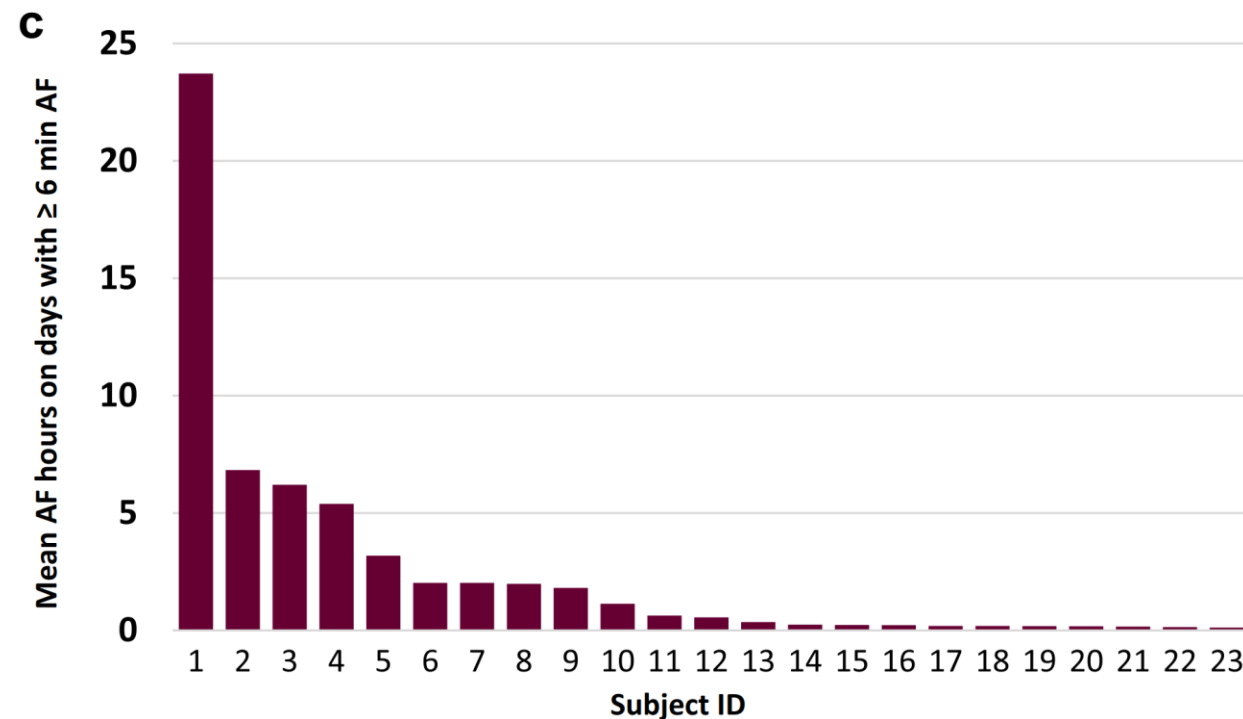
- 5/7 (71%) s anamnézou FS

83% mělo $CHA_2DS_2VASc \geq 2$

Proporce dní ve fibrilaci síní

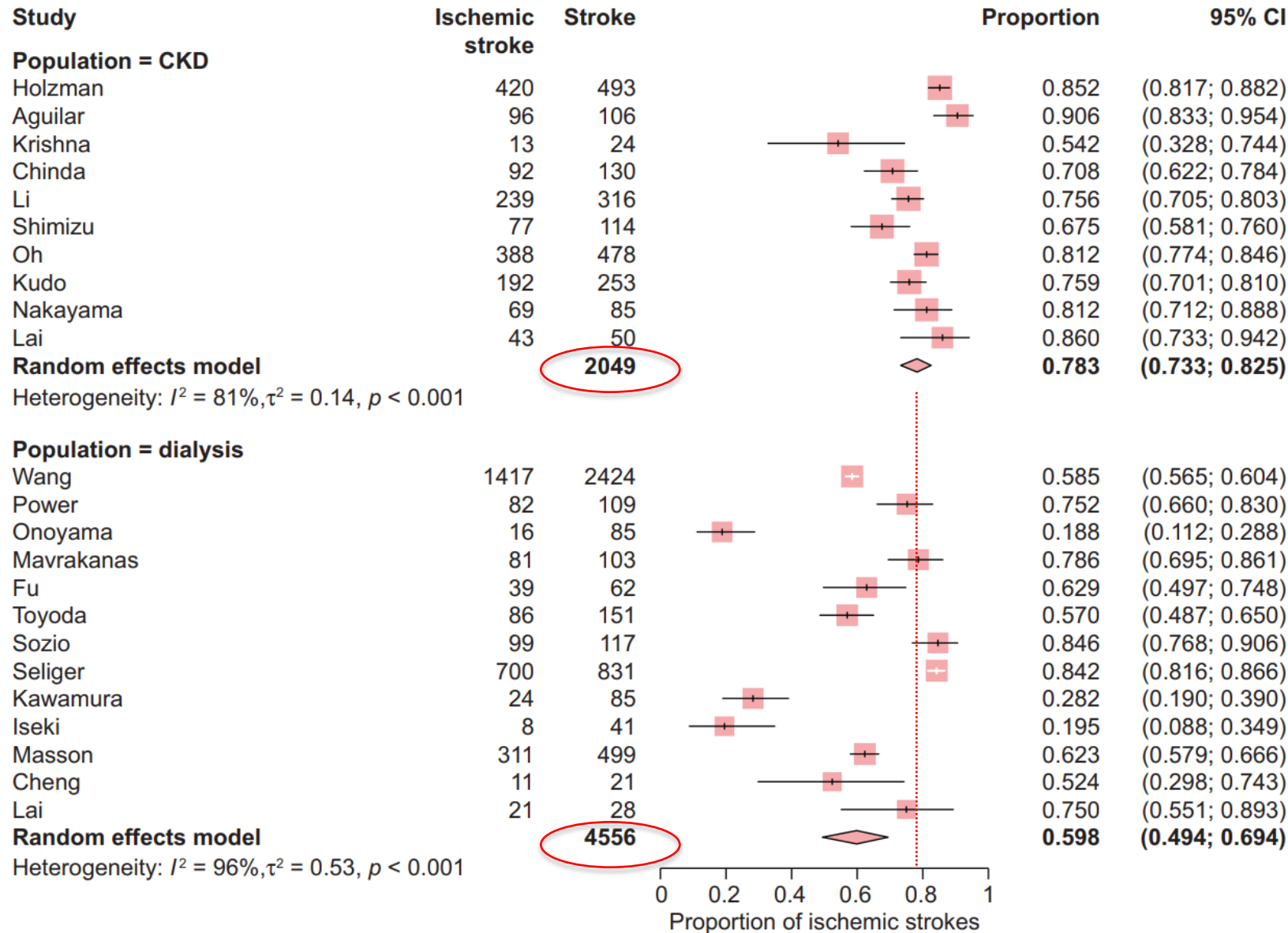

Průměrné trvání fibrilace síní ve dnech s arytmií

Je-li v PDL 6000 pacientů, pak FS má z nich 1860.

Dialyzovaní pacienti mají častější výskyt ischemických i hemorhagických CMP

Ischemické CMP

Zvýšená trombogeneze
Vyšší aterosklerotická zátěž

Hemorhagické

Dysfunkce krevních destiček
Arteriální hypertenze

- Volumdependentní
- Obtížně korigovatelná

Riziko hemorhagické transformace

ODBORNÉ STANOVISKO

ANTIKOAGULAČNÍ LÉČBA U CHRONICKY DIALYZOVANÝCH PACIENTŮ S FIBRILACÍ SÍNÍ

– Společné stanovisko (expert opinion) České nefrologické společnosti
a České kardiologické společnosti

ANTICOAGULATION IN MAINTENANCE DIALYSIS PATIENTS WITH ATRIAL FIBRILLATION

– Consensus Expert opinion of the Czech Society of Nephrology
and the Czech Society of Cardiology

ŠTĚPÁN HAVRÁNEK¹, IVAN RYCHLÍK², KRYŠTOF RÜCKL^{3,8}, ELIŠKA DVOŘÁČKOVÁ⁴,
PAVEL OSMANČÍK⁵, PETR PEICHL⁶, ALENA PAŘÍKOVÁ⁷, MARTIN HAVRDA²,
VLADIMÍR TESAŘ⁸, PETR OŠŤÁDAL⁹

¹II. interní klinika – klinika kardiologie a angiologie 1. LF UK a VFN, Praha

²Interní klinika 3. LF UK a FN KV, Praha

³Interní oddělení Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a. s., Mladá Boleslav

⁴Pracoviště klinické farmacie Nemocnice Na Františku a Farmakologický ústav 1. LF UK a VFN, Praha

⁵Kardiologická klinika 3. LF UK a FN KV, Praha

⁶Klinika kardiologie Institutu klinické a experimentální medicíny, Praha

⁷Klinika nefrologie Institutu klinické a experimentální medicíny, Praha

⁸Klinika nefrologie 1. LF UK a VFN, Praha

⁹Kardiologická klinika 2. LF UK a FN Motol, Praha

Odborné stanovisko | Expert consensus statement

Antikoagulační léčba u chronicky dialyzovaných pacientů s fibrilací síní – Společné stanovisko (expert opinion) České nefrologické společnosti a České kardiologické společnosti

(Anticoagulation in Maintenance Dialysis Patients with Atrial fibrillation – Consensus
Expert Opinion of the Czech Society of Nephrology and the Czech Society of Cardiology)

Štěpán Havránek^a, Ivan Rychlík^b, Kryštof Rückl^{c,d}, Eliška Dvořáčková^e,
Pavel Osmančík^f, Petr Pechl^g, Alena Paříková^h, Martin Havrda^b,
Vladimír Tesař^d, Petr Ošťádal^{ch}

^a II. interní klinika kardiologie a angiologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Praha, Česká republika

^b Interní klinika, 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Praha, Česká republika

^c Fresenius Medical Care - DS, s.r.o., Česká republika

^d Klinika nefrologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Praha, Česká republika

^e Pracoviště klinické farmacie, Nemocnice Na Františku a Farmakologický ústav, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy

a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Praha, Česká republika

^f Kardiologická klinika, 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Praha, Česká republika

^g Klinika kardiologie, Institut klinické a experimentální medicíny, Praha, Česká republika

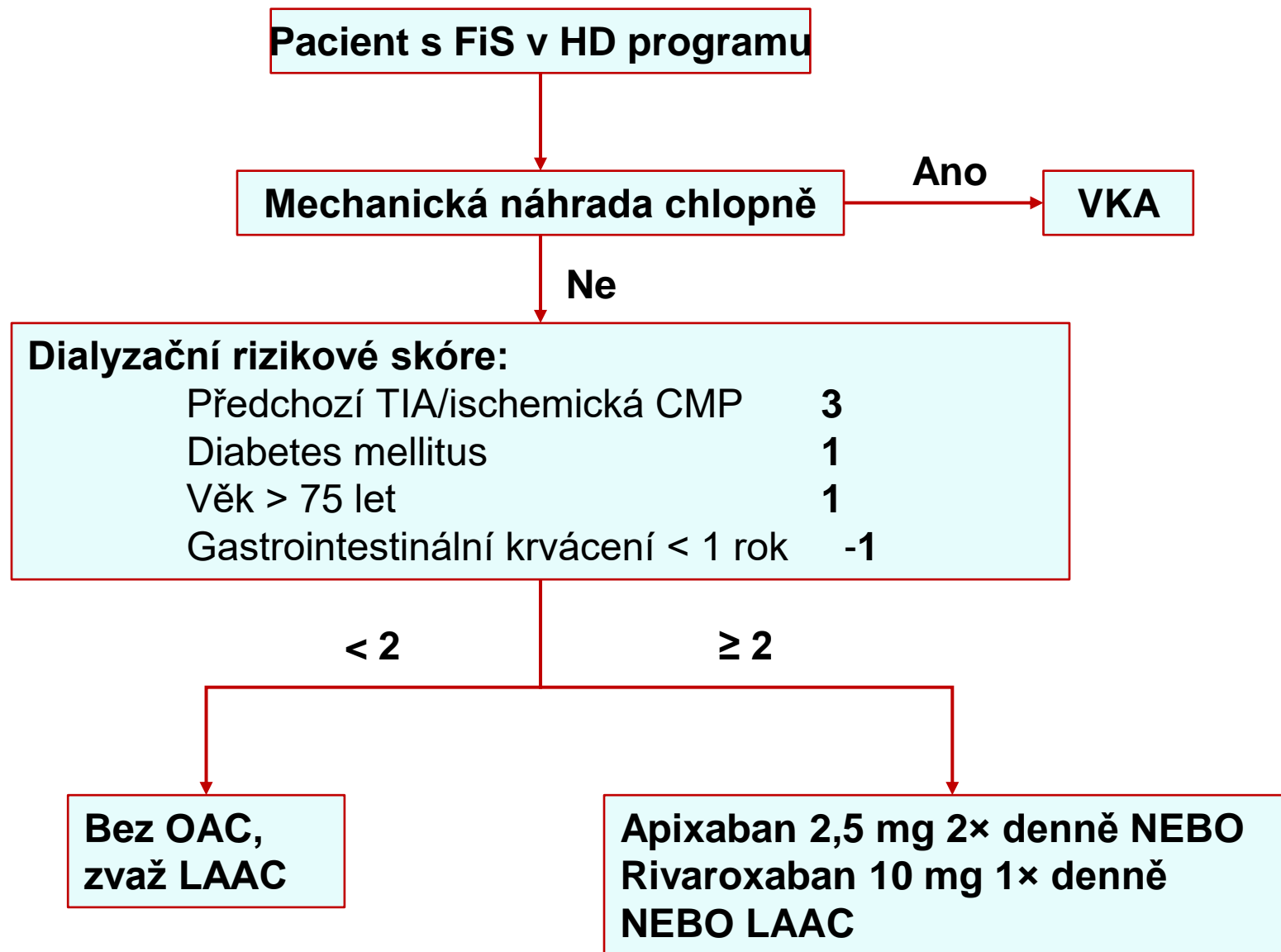
^h Klinika nefrologie, Institut klinické a experimentální medicíny, Praha, Česká republika

^{ch} Kardiologická klinika, 2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Motol a Homolka, Praha, Česká republika

Odhad rizika ischemické CMP u nemocných s FS v PDL Jako vodítko k antikoagulační terapii.

1. Není jasné, nakolik je FS rizikovým faktorem CMP u nemocných v PDL
Je FS příčinou CMP nebo jen obrazem přítomnosti KV onemocnění
2. Některá data neprokazují, že FS je jednoznačným rizikovým faktorem vzniku ischemické CMP
3. A pokud ano, tak nedochází k iCMP v důsledku FS vzniká za delší dobu než jiné komplikace?
4. Ischemická a hemoragická CMP u dialyzovaných pacientů je cca 3:2
5. Riziko krvácení u nemocných v PDL je vysoké (i při absenci antitrombotické léčby)
6. Nutné posoudit riziko tromboembolické příhody bez terapie a riziko krvácení při terapii.
7. CHA₂DS₂VA nelze použít
8. Specifické skórovací systémy – Dialysis Risk Score

Skóre založené na datech DOPPS - Dialysis Outcomes and Practice Patterns Study

JEDNOTLIVÉ LÁTKY

Jednotlivá antikoagulancia

Látka	Výhody u PDL	Nevýhody u PDL	Dialyzovatelnost	Poločas u HD pac.
<u>Warfarin</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostupná laboratorní kontrola účinnosti (Quickův test) • Dostupné/levné antidotum (vit. K) • Jaterní metabolismus	<ul style="list-style-type: none"> • Kolísání / nepředvídatelnost INR u pacientů s ESKD • S poklesem renální funkce se zvyšuje riziko krvácení → benefit warfarinu často nepřeváží u CKD G5 nad rizikem krvácení • Vysoké riziko ARN u CKD G 3–4 a v predialýze • Negativní zásah do Ca-P metabolismu včetně kalcifylaxe	NE	HD samotná poločas warfarinu nemění

ARN – Antikoagulancii indukovaná nefropatie

Látka	Výhody	Nevýhody u PDL	Dialyzovatelnost	Poločas u HD pac.
<u>Dabigatran</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Je možné snížit plazmatickou koncentraci hemodialýzou • Specifické antidotum idarucizumab 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoká renální eliminace (~ 80 %) • Riziko kumulace při eGFR < 0,83 ml/s/1,73 m • Riziko ARN u preexistujícího CKD 	<p>ANO – malé hydrofilní léčivo s nízkou vazbou na plazmatické proteiny</p>	<p>CKD G5 ~ 28 hod oproti 12–17 hod při normální funkci ledvin</p>
<u>Apixaban</u>	<ul style="list-style-type: none"> • V dávce 2× 2,5 mg se zdá jako nejbezpečnější preparát u ESKD • Je spojen s nižším rizikem významného krvácení a srovnatelným rizikem CMP ve srovnání s warfarinem • Specifické antidotum andexanet alfa 	<ul style="list-style-type: none"> • Nemáme data z randomizovaných studií porovnávající apixaban s placebem u pacientů s ESKD 	<p>Minimální vliv HD i HDF</p>	<p>CKD G5 ~ 17 hod oproti 12 hod</p>

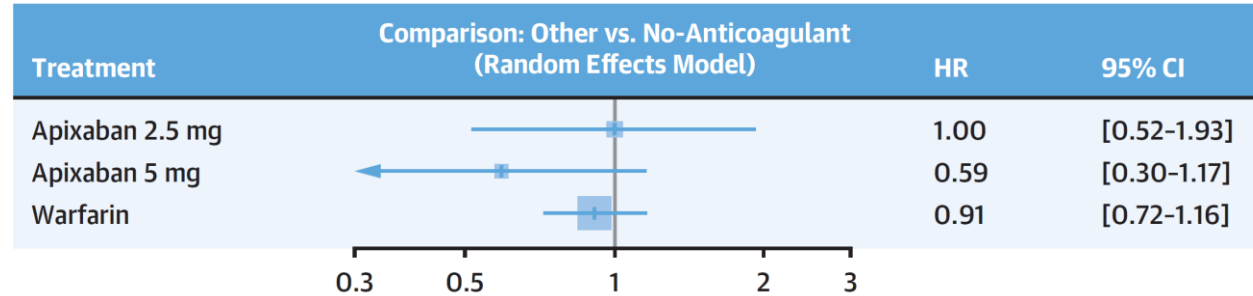
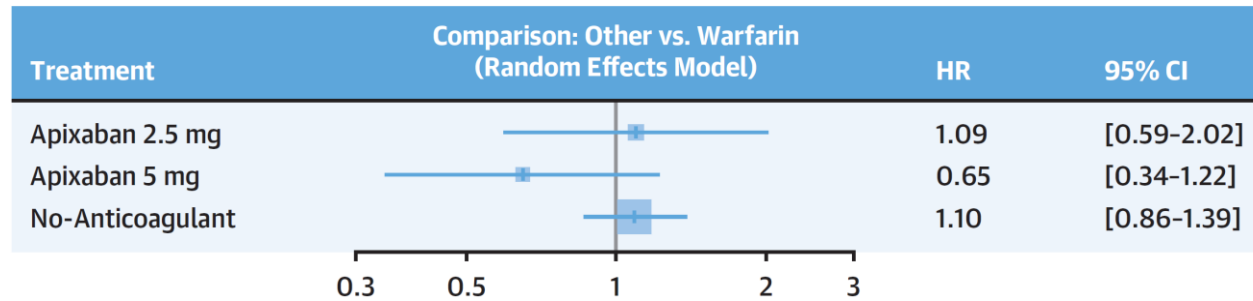
Jednotlivá antikoagulancia

Látka	Výhody	Nevýhody u PDL	Dialyzovatelnost	Poločas u HD pac.
<u>Rivaroxaban</u>	<ul style="list-style-type: none"> • V dávce 1× 10 mg má výrazně nižší incidenci krvácení než warfarin • Specifické antidotum andexanet alfa	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek dat u pacientů s ESKD	Minimální vliv HD i HDF	U HD pacientů při dávce 10 mg/den 8,6 hodiny
<u>LMWH</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Nízký potenciál k interakcím • Dobrá resorpce při subkutánním podání • Nízké riziko hyperkalemie	<ul style="list-style-type: none"> • Úzký terapeutický index u CKD G3b–5 • Problematická monitorace účinnosti u ESKD – parametr anti-Xa nemusí odpovídat úrovni antikoagulace u pacientů s ESKD	ANO – do určité míry dialyzovatelné léčivo (~80 % vazba LMWH na bílkoviny)	U enoxapar. je prodloužen z 4–5 hod na ~6–10 hod

Apixaban v datech

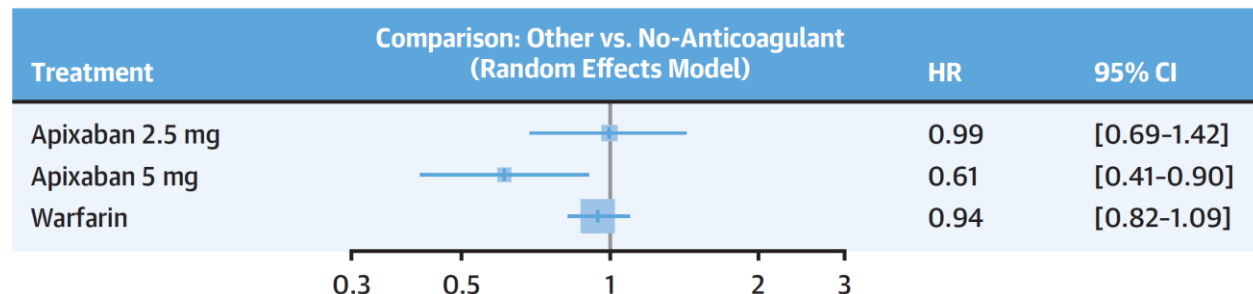
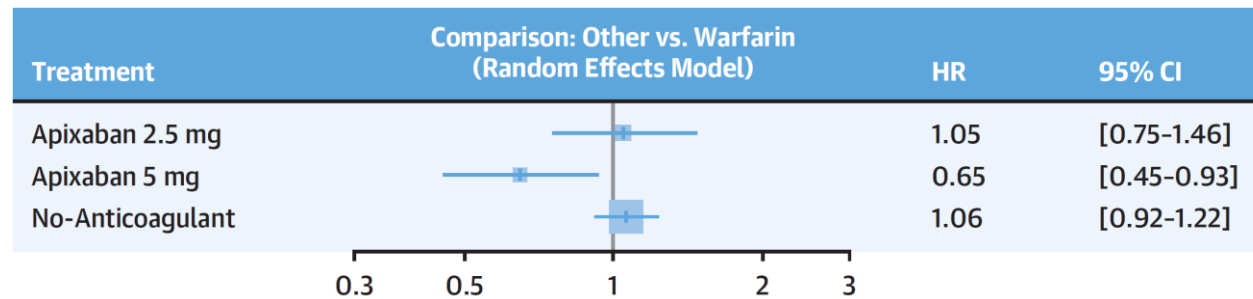
Metaanalýza 16 nerandomizovaných studií ~ 75 tis pacientů s FS v PDL (1317 apixaban)

CMP / SE

Apixaban nesnižuje výskyt CMP

Mortalita

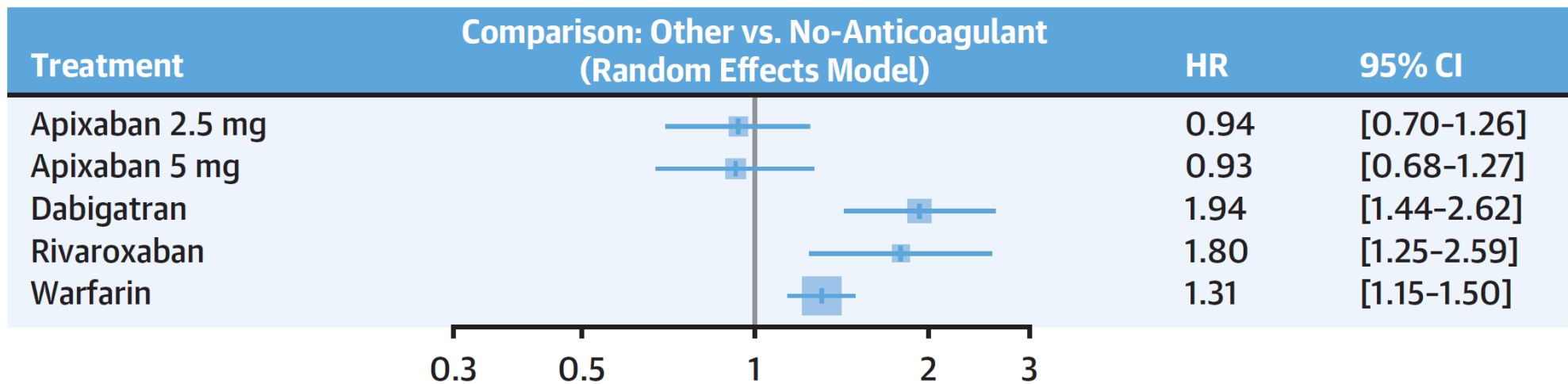
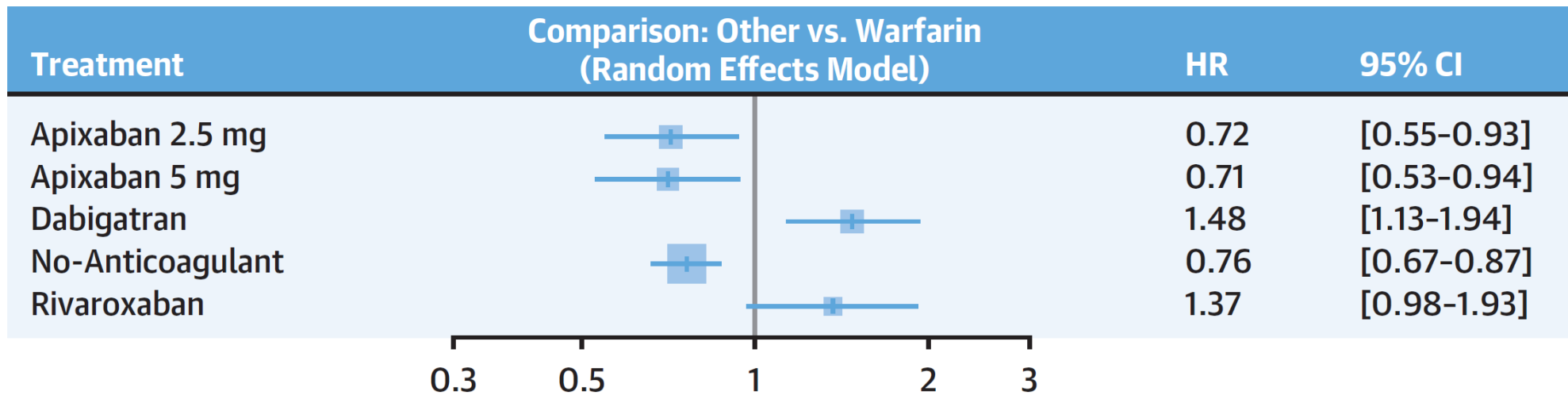

Apixaban 5mg 2× d snižuje celkovou mortalitu

Apixaban v datech

Metaanalýza 16 nerandomizovaných studií ~ 75 tis pacientů s FS v PDL (1317 apixaban)

KRVÁCENÍ

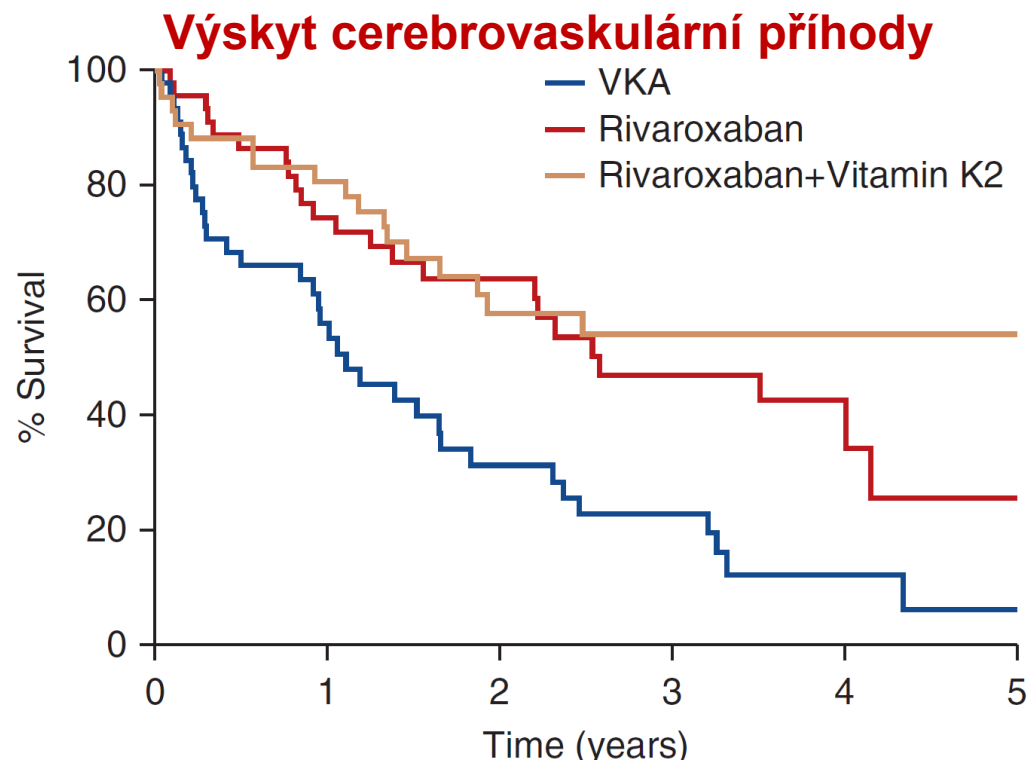
Rivaroxaban...

132 pacientů, median FU 1,9 roku

- VKA s INR 2-3
- Rivaroxaban 10mg
- Rivaroxaban 10mg + K₂

Průměrný věk 80 let

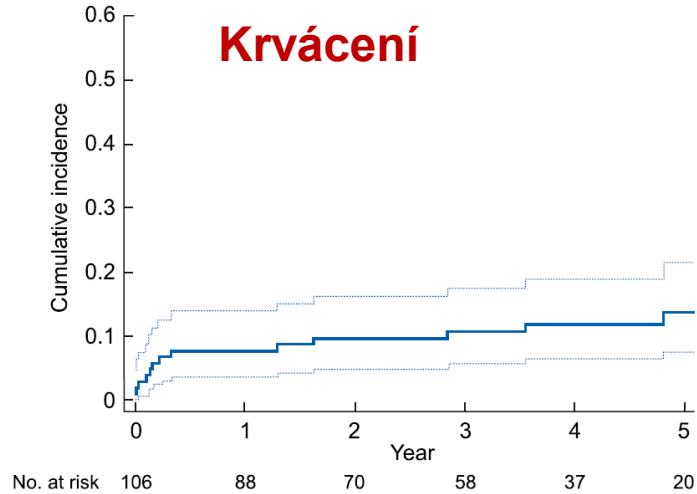
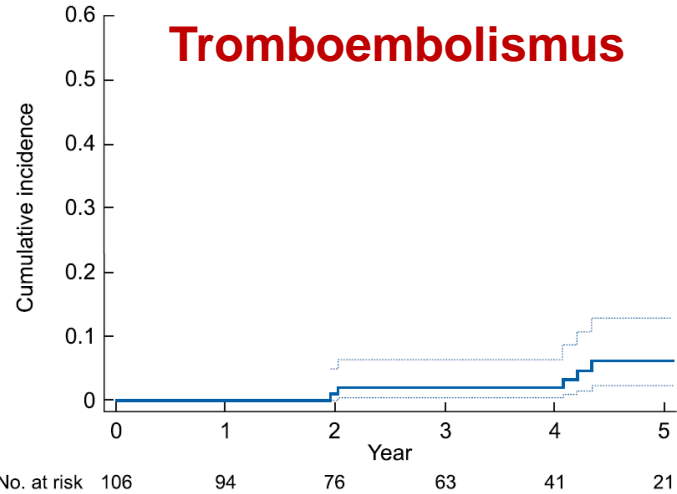
CHA₂DS₂VASc 4-5

Outcome Parameter	VKA (n=44)	Rivaroxaban (n=46)	Rivaroxaban and Vitamin K2 (n=42)	P _{Cox}	P _{Cox-adj}
Total bleeding	24 (49)	21 (38)	22 (34)	0.03	0.19
Life-threatening bleeding	11 (12)	3 (3)	6 (8)	0.05	0.08
Major bleeding	10 (18)	6 (8)	4 (4)	0.12	0.19
Life-threatening or major bleeding	17 (30)	8 (11)	9 (12)	0.04	0.05
Minor bleeding	13 (19)	16 (27)	16 (22)	0.85	0.64
Gastrointestinal bleeding	12 (23)	9 (16)	13 (19)	0.35	0.48

Okluze ouška levé síně

Pacienti s uzávěrem LAA – 106 – průměrný věk 77 let, 74% mužů,

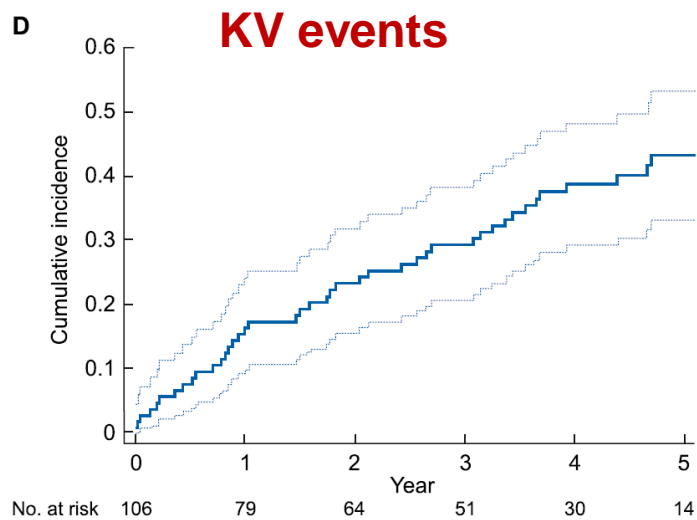
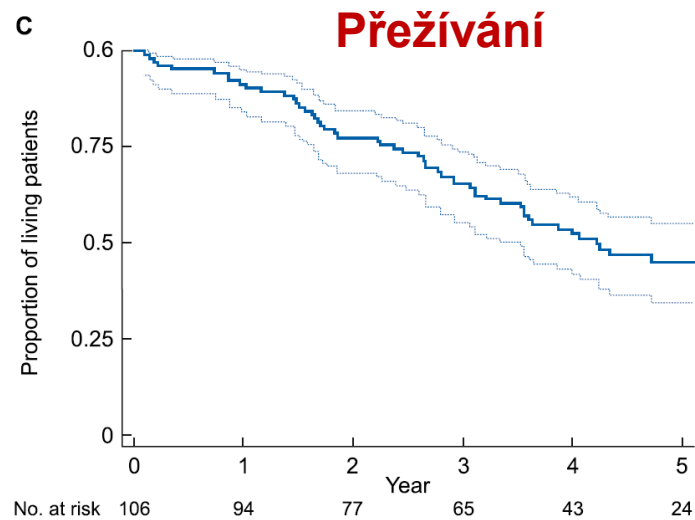

Polovina krvácení ve 3 měsících

DAPT 2 měsíce
Dále ASA

WATCH AFIB a STOP-HARM
zastaveny pro nízký enrollment

LAA KIDNEY probíhá

Okluze ouška levé síně

Pacienti s uzávěrem LAA – 106 – průměrný věk 77 let, 74% mužů,

Srovnání s Warfarinová kohorta (114 pacientů) a kohorta bez OAC (148 nemocných)

	Model 1: N of patients = 368 N of thromboembolic events = 30		Model 2: N of patients = 368 N of hemorrhagic events = 65	
	HR (95%CI)	P-value	HR (95%CI)	P-value
LAA occlusion vs warfarin	0.19 (0.04–0.96)	0.045	0.37 (0.16–0.83)	0.017
LAA occlusion vs No-OAT	0.16 (0.04–0.66)	0.011	0.51 (0.23–1.12)	0.094
Gender (males)	0.98 (0.43–2.24)	0.954	1.2 (0.68–2.15)	0.529
Age (yrs)	1.01 (0.96–1.07)	0.634	1.02 (0.98–1.05)	0.283
Dialytic age (yrs)	0.95 (0.88–1.04)	0.261	1.03 (0.99–1.06)	0.111
CHA ₂ DS ₂ VASc (for each point)	1.22 (0.88–1.7)	0.236	0.97 (0.74–1.27)	0.822
HASBLED (for each point)	1.26 (0.71–2.25)	0.436	1.17 (0.76–1.8)	0.466
Persistent vs paroxysmal AF	0.62 (0.25–1.55)	0.309	1.24 (0.6–2.56)	0.567
Permanent vs paroxysmal AF	0.56 (0.2–1.58)	0.270	1.33 (0.64–2.77)	0.442
Dyslipidemia	1.15 (0.52–2.54)	0.723	0.72 (0.4–1.28)	0.260
Peripheral artery disease	0.61 (0.24–1.55)	0.299	0.95 (0.52–1.72)	0.863
Previous major bleedings	0.94 (0.33–2.65)	0.901	1.77 (0.93–3.37)	0.085
Antiplatelet therapy	1.11 (0.46–2.65)	0.813	0.74 (0.4–1.36)	0.334

ZÁVĚRY

Prevence CMP u nemocných s FS v PDL

Přítomnost FS zvyšuje riziko tromboembolických příhod a mortalitu.

Nemocní s pokročilým onemocněním ledvin mají také vysoké riziko krvácivých komplikací.

Využití upravených schémat odhadu rizika je vhodné pro zahájení OAC.

Pokud jsou u pacientů v HD programu indikována OAC, tak nejvhodnějšími léky se jeví přímé inhibitory faktoru Xa, apixaban nebo rivaroxaban.

Ostatní farmaka jsou buď kontraindikována, nebo jejich použití je kontroverzní.

Warfarin je v současné době vyhrazen pro specifické situace, např. mechanická chlopenní náhrada nebo antifosfolipidový syndrom.

Vhodné je také posouzení indikace k mechanické okluzi ouška levé síně jako dominantního zdroje trombózy u pacientů s FS.

Děkuji za pozornost